

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорти (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

[osviti-uryad-proponuye-proyekt-zakonu-na-rozglyad-verhovnoyi-radi](#) (дата звернення 01.04.2024).

5. Цветкова Ю.В. Занепад заочної та перспективи розвитку дистанційної освіти: правове забезпечення та нові можливості для університетів середнього рівня в Україні та Європі. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 4. С. 115–119.

6. Galstyan A.G. Enhancement of extramural education by elements of distance learning. *Вісник Харківського національного ун-ту імені В.Н. Каразіна. Серія : Іноземна філологія*. 2017. № 85. С. 189 – 195.

ФАНЬ ПЕЙСІ

аспірант кафедри педагогіки

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Одеса, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РЕФЛЕКСИВНО- ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Кардинальні зміни, що відбулися в житті суспільства і, головним чином, у масовій школі, складні завдання, що стоять перед освітою на новому етапі історичного розвитку країни, вимагають перегляду поглядів на діяльність вчителя та вимог щодо його професійної підготовки в умовах вищої педагогічної освіти, пошук ефективних і раціональних парадигм її організації. Такий пошук призвів до появи рефлексивно зорієнтованої моделі освіти, що є важливим кроком у якісній підготовці компетентних, творчих, здатних до критичного мислення, постійного професійного самовдосконалення, особистісного зростання, свідомого саморозвитку вчителів.

Першість щодо внесення до наукового дискурсу поняття «рефлексивна парадигма в освіті» належить М. Ліпману [3], який на основі багаторічного викладацького університетського досвіду, запропонував підхід, що відображає суттєві зміщення в уявленні про навчання та виховання, акцентуючи увагу на самопізнанні, критичному мисленні та постійному розвитку особистості.

Центральним поняттям у педагогічній концепції Ліпмана є «рефлексія», що розглядається як процес самоаналізу, у якому освітня діяльність трактується як постійний шлях самовдосконалення. У контексті освіти рефлексія дозволяє її здобувачам активно залучатися до процесу навчання, розвивати критичне мислення та власну ідентичність. Ті, хто здобувають освіту навчаються розуміти свої власні думки, переконання та почуття, а також вміти критично оцінювати свої дії та приймати відповідальні рішення.

Ідея рефлексивної парадигми в освіті М. Ліпмана виходить за рамки традиційного уявлення про навчання, що базується на переданні знань і стандартизованому тестуванні. Замість цього, він підтримує ідею індивідуалізованого навчання, де здобувачі освіти активно залучаються до процесу власного навчання, рефлексуючи над ним і знаходячи нові шляхи для розвитку. Основні принципи рефлексивної педагогічної парадигми Ліпмана включають в себе активне використання діалогу та співпраці в освітньому процесі, стимулювання самостійності та творчого мислення здобувачів, а також постійне вдосконалення педагога через рефлексію та самоаналіз [3].

Ці ідеї були широко підтримані у світі та розвинуті, завдяки дослідженням Т. Гранта, В. Желанової, М. Заброцького, Р. Кірбі, А. Лозенко, І. Ульянич та інших учених. Доведено, що рефлексивно зорієнтована освітня

парадигма сприяє усвідомленню майбутніми педагогами смислових аспектів професійної діяльності (не лише знаю, що робити, але й розумію чому це потрібно робити), формуванню у суб'єктів освітнього процесу як активних його учасників відчуття власної відповідальності за свої дії та розвиток, тобто переведення їх у позицію «суб'єкта власного життя», здатного аргументувати свої погляди, встановлювати логічні причинно наслідкові зв'язки та робити обґрунтовані висновки [1].

Рефлексія стала невід'ємним складником сучасного освітнього процесу вищої школи, адже вона дозволяє викладачам не лише вдосконалювати свою професійно-педагогічну майстерність, але й розвивати особистісні якості, необхідні для ефективного впливу на студентів. Рефлексивно зорієнтована вища педагогічна освіта, яка активно впроваджується в багатьох закладах вищої освіти, має свої особливості та переваги.

По-перше, вона сприяє формуванню критичного мислення майбутніх педагогів. Інтегруючи рефлексію в освітній процес, студенти навчаються аналізувати власні дії та виправляти помилки. Цей підхід дозволяє їм ставити питання, шукати способи їх вирішення та розвивати свої креативні вміння.

По-друге, рефлексивно зорієнтована вища педагогічна освіта акцентує увагу на особистісному розвитку майбутніх педагогів. Вона сприяє розвитку самоаналізу, емпатії, вмінню працювати в команді та спілкуватися з різними людьми. Це допомагає майбутнім учителям краще розуміти своїх учнів, будувати довірливі стосунки та створювати емоційно підтримуюче навчальне середовище.

По-третє, рефлексивно зорієнтована вища педагогічна освіта сприяє створенню умов для постійного професійного зростання педагогів. Цей підхід передбачає систематичний аналіз власної діяльності, використання отриманих знань та

навичок у практиці, а також навчання на власних помилках. Це дозволяє вчителям постійно вдосконалювати свою роботу та досягати кращих результатів у навчанні [2].

Нарешті, рефлексивно зорієнтована вища педагогічна освіта сприяє підвищенню автономності вчителів у професійній діяльності. Зосередження на власних досвіді та рефлексіях допомагає педагогам розробляти інноваційні методи навчання та здійснювати креативні підходи до вирішення сучасних завдань навчання і виховання.

Отже, рефлексивно зорієнтована вища педагогічна освіта є ключовим елементом у якісній підготовці компетентних педагогів-професіоналів. Вона сприяє розвитку критичного мислення, особистісного зростання, постійного професійного вдосконалення та підвищенню автономності вчителів у професійній діяльності.

Література

1. Желанова В. В. Рефлексивна компетентність майбутнього педагога: сутність, структура, логіка рефлексіогенезу. *Збірник наукових праць*. 2020. № 33 (1). С. 17–23.
2. Марусинець М. М. Рефлексія як засіб інноваційної діяльності вчителя. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 12. Психологічні науки. Збірник наукових праць. 2014. Вип. 43 (67). С. 241–246.
3. Lipman M. The reflective model of educational practice. *Thinking in Education*. Cambridge. 1991. P. 7–25.